

Österbottens förbund
Pohjanmaan liitto

27.01.2023

ÖFPL/250/03.05.03/2022

Miljöministeriet

kirjaamo.ym@gov.fi

VN/21836/2021

Utlåtande om utkastet till nationell strategi för biologisk mångfald

Österbottens förbund har tagit del av utkastet till nationell strategi för biologisk mångfald och önskar ge följande utlåtande indelat enligt avsnitt i strategin:

2. Utgångspunkter för strategin

Utkastet till nationell strategi för biologisk mångfald hör samman med nya åtaganden, internationellt, inom EU och inom Finland.

Strategin har också en koppling till klimatförändringen. Det konstateras att för att samtidigt stoppa både klimatförändringen och förlusten av biologisk mångfald förutsätts en stark tvärssektoriell samordning, konsekventa politiska åtgärder, internationellt samarbete samt en starkare integrering och koppling av frågor som klimatförändring och förlust av biologisk mångfald till de politiska åtgärderna i andra förvaltningsområden.

Den här kopplingen till många olika förvaltningsområden är central men ställer samtidigt stora krav på strategins utformning, som tyvärr inte uppnås i utkastet. Det saknas en analys av hur olika nationella strategier interagerar och kopplar till varandra. I de stycken där man beskriver och motiverar olika mål vore det viktigt att samtidigt identifiera med vilka åtgärder och praktiska mekanismer man kunde nå dessa mål.

I Dasgupta Review (2021) lyfts teknologisk utveckling och samhällsinstitutioner i lokalsamhället och civilsamhället, medan dessa teman inte får någon mer omfattande behandling i strategin. Teknologisk utveckling och innovationer borde

behandlas grundligare, t ex i 3.5. Ordet innovation nämns en gång i utkastet till strategin.

Strategin behandlar också samhällsinstitutioner i mindre utsträckning än vad man kunnat förvänta. För att strategin ska verkställas på ett rättvist sätt förutsätts det att ansvaret delas och att aktörerna aktivt deltar i verkställandet i stället för att vara passiva objekt eller åskådare. Upplevelsen av delaktighet och rättvisa stöds dels av en pragmatisk påverkan för att förbättra naturens tillstånd i den egna närmiljön och det egna verksamhetsfältet, en annorlunda verksamhet på egna villkor och stöd från samhället, dels upplevelsen av de egna påverkansmöjligheterna i beslutsfattandet om den biologiska mångfalden.

FN-konventionen om biologisk mångfald utsåg i november 2018 Kvarkens skärgård till ett område som fyller CBD:s (Convention on Biological Diversity) vetenskapliga kriterier för ekologiska eller biologiskt signifikanta marina områden (EBSA). Därigenom inkluderades Kvarkens skärgård i den globala databasen för områden med denna status, som inte medför något krav på skydd eller förvaltning. Informationen om områden som finns i den globala databasen kan användas som kunskapsunderlag. EBSA saknas från utkastet till nationell strategi för biologisk mångfald.

3. Målen för strategin

3.1 och 3.2 Huvudmål och specifika mål

Huvudmålen kunde kompletteras med sådant som relaterar till teknologisk utveckling, innovationer och cirkulär ekonomi samt utvecklingen av samhällsinstitutioner som stöder förvaltningen av biologisk mångfald.

3.3 Mål för naturens tillstånd

Det är viktigt att landskapsplanernas betydelse för beaktande av naturens mångfald och upprätthållande av ekosystemtjänster uppmärksammas också i fortsättningen inom lagstiftningen och även i det nationella strategiarbetet.

3.4 Skydd och restaurering

Kunskapsbasen är central för att skydd och restaurering ska kunna fokuseras resultatrikt, effektivt och rättvist. I strategin borde man precisera med vilka åtgärder och mekanismer man kan åstadkomma detta och identifiera de mest verksamma åtgärderna.

Strategins mål är att till år 2030 ska naturskyddsområdenas areal öka till 30% av Finlands lands-, havs- och insjöyta. Av detta bör 10% vara strikt skyddat. I landskapet Österbotten är redan 7,1 % av land- och havsområden förverkligat som strikt skyddat. Då Natura 2000-områden läggs till det förverkligade naturskyddet är siffran 10,3%. Om ytterligare naturskyddsprogramområden som inte förverkligats läggs till är siffran 13%.

De regionala skillnaderna bör beaktas då åtgärder förverkligas för att målen i strategin ska uppnås. Viktigt är att det tas hänsyn till den sociala hållbarheten parallellt med den ekologiska hållbarheten. Naturskyddet bör förverkligas på frivillig väg.

3.5 Minska trycket och påverka grundorsakerna

Bland målen för att minska trycket och påverka grundorsakerna borde infogas mål för innovationer och utveckling av den cirkulära ekonomin. Cirkulär ekonomi lyfts förtjänstfullt i strategiutkastet som ett sätt att minska trycket och påverka grundorsakerna för att stoppa hotutvecklingen. Kopplingen till teknologisk utveckling och innovationer förtjänar en grundligare behandling i strategin.

I Finlands strategiska program för cirkulär ekonomi (2021) betonas det att Finland befinner sig i startgroparna i fråga om cirkulär ekonomi: Finland ligger efter många andra EU-länder när det gäller cirkulär ekonomi, på platserna 12–28 beroende på indikator. En verksamhet som upprätthåller eller ökar den biologiska mångfalden inom nyttjande av naturresurser, markanvändning och byggande förutsätter att man i sista hand tar i bruk en omfattande ekologisk kompensation. Enligt minskningshierarkin ska man i första hand undvika negativa effekter på den biologiska mångfalden, i andra hand minimera dem, i tredje hand minska dem genom restaureringsåtgärder, och i sista hand kompensera dem. Samtidigt kräver detta en tillräckligt bra kunskapsbas.

Enligt utkastet ingår bland målen att staten, landskapen och kommunerna planerar och genomför användningen och byggandet av områdena enligt minskningshierarkin så att helhetstillståndet för Finlands natur inte försvagas. Det är viktigt att lagstiftningen i fortsättningen beaktar planläggningen på kommunal nivå och landskapsnivå för att trygga den biologiska mångfalden.

Det saknas mål för att införa nya förvaltningsmodeller som utvecklar upplevelsen av delaktighet och rättvisa för att förbättra naturens tillstånd i den egna närmiljön och det egna verksamhetsfältet. Ett sådant mål borde införas och för ändamålet fördelas resurser.

3.7 Finland i världen

Det gränsregionala samarbetet, i Österbottens fall t ex Kvarkensamarbetet, borde beaktas i målen på ett lämpligt sätt. Eftersom inverkan på biodiversiteten inte känner nationsgränser är det viktigt att beakta aktiviteter i gränsregioner.

ÖSTERBOTTENS FÖRBUND

Mats Brandt
Landskapsdirektör

Christine Bonn
Miljöexpert